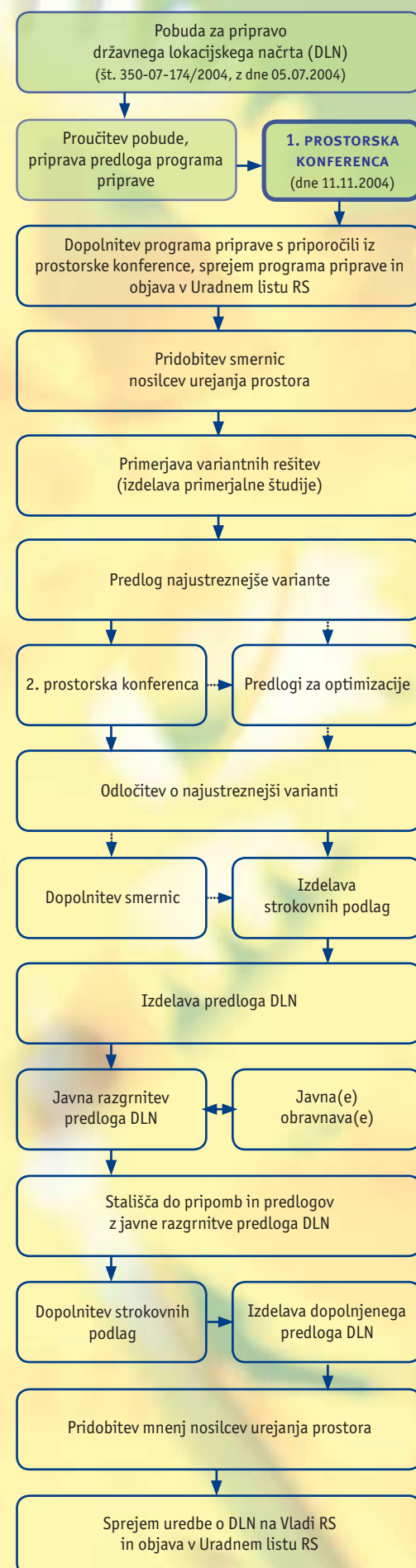

A. POSTOPEK PRIPRAVE DRŽAVNEGA LOKACIJSKEGA NAČRTA

B. NAMEN PROSTORSKE KONFERENCE

Pobudo za pripravo državnega lokacijskega načrta za odlagališče NSRAO je podal minister za okolje, prostor in energijo z dopisom št. 350-07-174/2004, z dne 05.07.2004. Pobuda je dokumentirana z elaboratom Predlog za začetek postopka za izdelavo lokacijskega načrta za odlagališče NSRAO, ki ga je pripravila agencija ARAO, št. projekta T 2134-1/1/04, junij 2004.

Pobuda ministra je utemeljena ker je:

- o potrebno zagotoviti ravnanje z RAO skladno s Skupno konvencijo o varnosti ravnanja z izrabljenim jedrskim gorivom in varnosti ravnanja z radioaktivnimi odpadki (sprejeta 5.9.1997 na Dunaju, objavljena v Uradni list RS, št. 3/99),
- o skladno z Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti treba zagotoviti, da je lokacija odlagališča NSRAO odobrena najkasneje do leta 2008, odlagališče pa pridobi dovoljenje za obratovanje najkasneje do leta 2013 (Uradni list RS, št. 102/04),
- o obveza po zagotovitvi trajnega odlaganja NSRAO na območju Slovenije opredeljena v Strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04),
- o prostorska ureditev jedrskih objektov opredeljena kot prostorska ureditev državnega pomena v Uredbi o vrstah prostorskih ureditev državnega pomena (Uradni list RS, št. 54/03),
- o odlagališče NSRAO definirano kot jedrski objekt v Zakonu o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 102/04),
- o ravnanje z radioaktivnimi odpadki in njihovo odlaganje obvezna državna gospodarska javna služba varstva okolja, določena v Zakonu o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/04),
- o ker je za ravnanje z NSRAO zadolžena ARAO v skladu z Resolucijo o Nacionalnem energetskega programu (Uradni list RS, št. 57/04).

Postopek priprave in sprejemanja DLN bo potekal po določbah Zakona o urejanju prostora, ki določa, da se pred sprejetjem programa priprave skliče prostorsko konferenco. Njen namen je, da se s postopkom izbora lokacije seznanijo vse občine v Republiki Sloveniji, da se predstavi predvidene korake v prepletu postopkov izbora lokacije in prostorskega umeščanja in način vključevanja javnosti tekom postopka, da se pridobijo in uskladijo priporočila, usmeritve in legitimni interesi lokalne skupnosti, gospodarstva in interesnih združenj ter organizirane javnosti glede priprave državnega lokacijskega načrta oziroma predvidene prostorske ureditve.

C. OPIS NAČRTOVANE UREDITVE

Predmet državnega lokacijskega načrta so vse načrtovane prostorske ureditve, ki se nanašajo na izgradnjo odlagališča NSRAO.

V pobudi sta obrazloženi dve možnosti izvedbe odlagališča NSRAO, površinsko in podzemno odlagališče. Bistvena razlika med površinskim in podzemnim odlagališčem je v obliki in legi odlagalnih enot:

- o Pri podzemnem odlagališču so odlagalne enote večinoma odlagalni rovi zgrajeni pod zemljo, kar narekuje upoštevanje dodatnih tehničnih zahtev, ki omogočajo izvedbo takšnega odlagališča.
- o Pri površinskem odlagališču so betonske odlagalne celice povečini vkopane v teren, kar zahteva načrtovanje dodatnih inženirskih pregrad odlagališča.

Odločitev za površinsko ali podzemno izvedbo odlagališča NSRAO ni pogojena z varnostjo, ker morajo biti v obeh primerih izpolnjene predpisane varnostne zahteve, temveč je odvisna od lastnosti lokacije, ekonomskih kriterijev, okoljskih stroškov in lokalne družbene sprejemljivosti ene ali druge vrste odlagališča.

Odlagališče za NSRAO je treba zagotoviti na območju Republike Slovenije.

Pripravljaev: **MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PROSTOR IN ENERGIJO**
Direktorat za prostor
Urad za prostorski razvoj

Pobudnik: **MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PROSTOR IN ENERGIJO**

Investitor: **Republika Slovenija, ki jo kot nosilec opravljanja nalog javne gospodarske službe ravnanj z RAO zastopa Agencija za radioaktivne odpadke**

DRŽAVNI LOKACIJSKI NAČRT ZA ODLAGALIŠČE NSRAO

1. PROSTORSKA KONFERENCA POVZETEK ZA JAVNOST

KOMBINIRANI POSTOPEK IZBORA LOKACIJE ZA ODLAGALIŠČE NSRAO

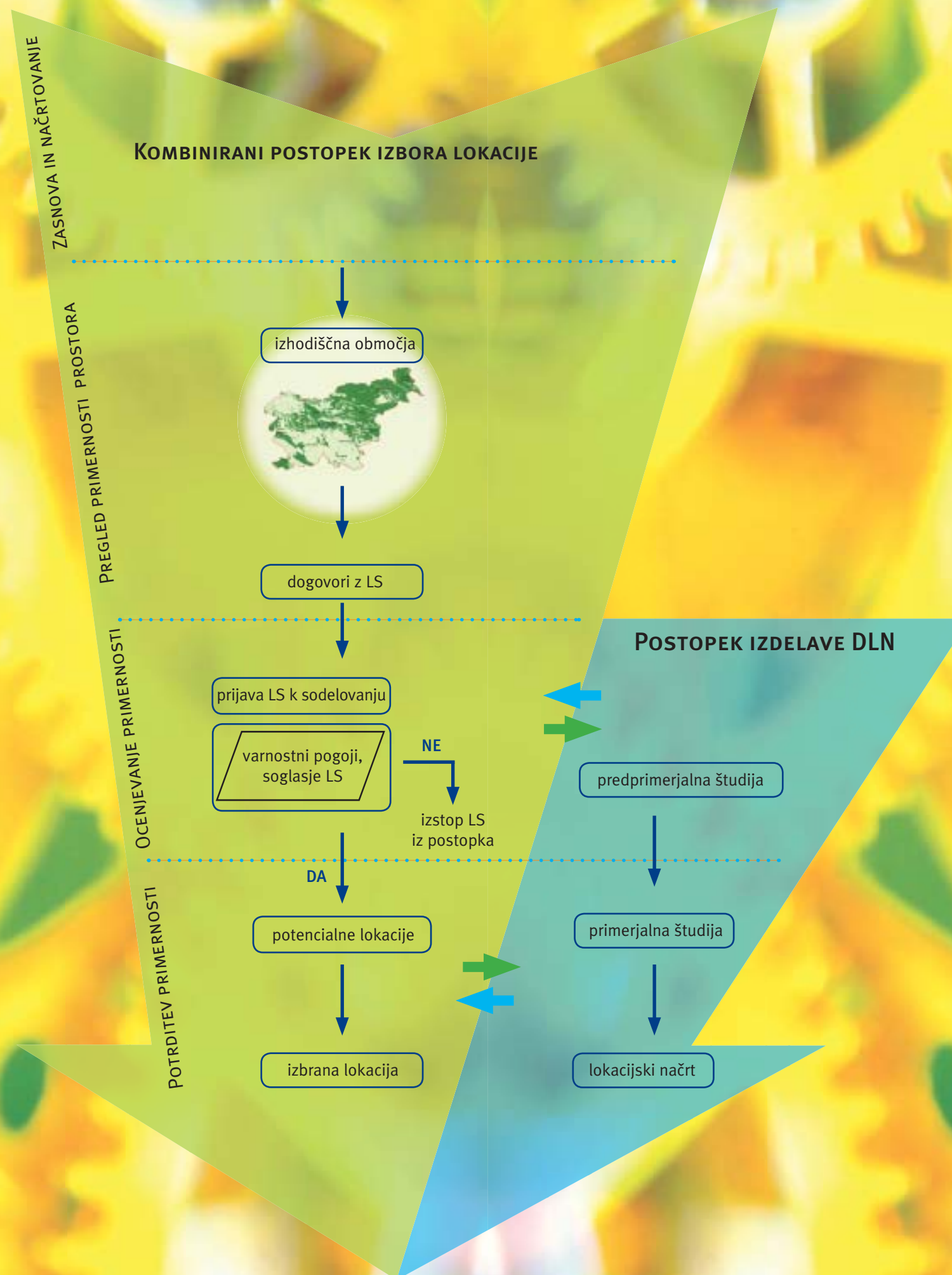
Značilno za kombinirani postopek izbora lokacije je, da upošteva tako lokalne pobude kot strokovno presojo in javnosti zagotavlja sodelovanje pri odločanju. Po metodologiji Mednarodne agencije za atomsko energijo je razdeljen v štiri stopnje:

- **Zasnova in načrtovanje postopka**, v kateri se določi postopek, po katerem bo potekal izbor lokacije odlagališča NSRAO.
- **Pregled primernosti prostora** poteka z vrednotenjem prostora na osnovi naravnih danosti. Rezultat so izhodiščna območja za iskanje lokacije na osnovi obstoječih podatkov in kabinetnega vrednotenja, pri čemer se upošteva predvsem lastnosti, ki vplivajo na zagotavljanje varnosti odlagališča (predvsem geološke lastnosti območja za odlaganje). Ko so izhodiščna območja določena, se začne vključevati javnost v postopek. Začne se s seznanjanjem javnosti o prostorski ureditvi, ki mu sledijo dogovori z lokalnimi skupnostmi. Na koncu te faze se začne tudi postopek umeščanja v prostor. Lokalne skupnosti se povabi k sodelovanju v postopku.
- **Ocenjevanje primernosti lokacij** poteka samo na območjih, kjer so se lokalne skupnosti prostovoljno prijavile k sodelovanju. V teh lokalnih skupnostih se vzpostavi lokalno partnerstvo in če je nadaljevanje postopka umeščanja v prostor za lokalno skupnost sprejemljivo, se začne z začetnimi raziskavami, ki so potrebne za pridobitev podatkov o primernosti lokacije za odlaganje NSRAO. Te raziskave še ne obsegajo vrtnja ali jamskih del.
- **Potrditev primernosti lokacije** je zadnja stopnja v kombiniranem postopku izbora lokacije. Potrditev ustreznosti lokacije se izvaja na potencialni lokaciji, ki je tehnično sprejemljiva, hkrati pa se s potrditvijo strinja lokalna skupnost. Upošteva se torej naravne danosti okolja, njegove prostorske ter družbene značilnosti ter interese javnosti, ki se jih usklajuje z drugimi interesi, v kolikor je to potrebno. Poleg laboratorijskih raziskav se izvajajo tudi obsežne terenske raziskave, ki zagotovijo potrebne informacije za projektiranje objekta ter za izvedbo varnostne analize in presoje vplivov na okolje. Nadaljujejo se operativne raziskave terena, ki vključujejo tudi vrtnja in jamska dela. Ta dela so zelo zahtevna in zato jih bodo izvajali največ na treh lokacijah, ki bodo izbrane s predprimerjalno študijo v predhodnem postopku.

POSTOPEK IZDELAVE DLN

Zaradi posebnosti kombiniranega postopka izbora lokacije je tudi postopek izdelave DLN nekoliko prirejen. Zasnovan je tako, da se lahko prilagaja zanimanju lokalnih skupnosti za prijavo k sodelovanju v postopku umeščanja odlagališča NSRAO v prostor:

- če se k sodelovanju prijavi *večje število lokalnih skupnosti*, je potrebno na stopnji ocenjevanja primernosti lokacij s »predprimerjalno študijo« ovrednotiti njihovo primernost. Pri tem se upošteva predvsem varnostne in tehnično-ekonomske kriterije. Tri najustreznejše lokacije se potem na stopnji potrjevanja primernosti lokacije ovrednoti s primerjalno študijo. Skladno s kombiniranim postopkom se za vsako potencialno lokacijo izdelata predlog lokacijskega načrta.
- če se k sodelovanju prijavijo *največ tri lokalne skupnosti*, »predprimerjalna študija« ni potrebna. Potencialne lokacije se neposredno obdelata s primerjalno študijo in za vsako se izdelata predlog lokacijskega načrta.

VKLJUČEVANJE JAVNOSTI V POSTOPEK

Agencija ARAO bo vse postopke izbora lokacije vodila v skladu z določili Aarhuske konvencije o dostopu do informacij, udeležbi pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (Uradni list RS-MP, št. 17/04) in s tem lokalnim skupnostim zagotovila, da aktivno sodelujejo v postopkih umeščanja odlagališča v prostor. S tem bo že od začetka upoštevala družbeno sprejemljivost, sodelovanje z javnostjo in njeno soodločanje pa bosta značilnost celotnega procesa od izbora lokacije in umeščanja odlagališča NSRAO v prostor do gradnje in obratovanja objekta. Postopek vključevanja javnosti je razdeljen v več faz.

- **Faza 1: Agencija ARAO povabi lokalne skupnosti k sodelovanju** pri umeščanju odlagališča NSRAO v prostor.
- **Faza 2:** V lokalnih skupnostih, ki se bodo pozitivno odzvale na povabilo ARAO, bodo poleg tehnično-okoljskih ocen opravljene tudi **ocene družbenih vidikov uresničljivosti prijave**. V tistih lokalnih skupnostih, kjer bo uresničljivost pozitivno ocenjena, bomo z metodo moderacije ter s serijo sodelovalnih delavnic z lokalnim prebivalstvom ugotavljali in ovrednotili njihova stališča in pogoje, pod katerimi so pripravljene nadaljevati s sodelovanjem. V tej fazi ima pomembno vlogo mediatorka, ki posreduje informacije, mnenja in pobude med lokalno skupnostjo in agencijo ARAO.
- **Faza 3:** Glede na posebnosti lokalnih skupnosti bo agencija ARAO z njimi **vzpostavila lokalno partnerstvo**. Pogoje, na osnovi katerih bo vzpostavljeno lokalno partnerstvo, bo v dogovoru z ARAO postavila lokalna skupnost na delavnicah. Med izvajanjem lokalnega partnerstva bo imela lokalna skupnost pravico enakopravnega sodelovanja pri odločanju o izbiri lokacije odlagališča NSRAO na svojem območju ter do enakopravnega sodelovanja v vseh postopkih, povezanih z izgradnjo in obratovanjem odlagališča NSRAO.

Pri vključevanju lokalnih skupnosti v odločitvene procese bodo upoštewane naslednje usmeritve:

- LS ima pravico v postopku predlagati svoje lokacije vse do trenutka, ko se prva LS strinja s predlogom DLN za svojo lokacijo,
- LS ima pravico v postopku kadarkoli umakniti svojo lokacijo, vse do trenutka, ko se strinja s predlogom DLN za svojo lokacijo,
- ko je na osnovi soglasja prve LS k predlogu DLN za njeno lokacijo sprejeta uredba za DLN, se postopki na ostalih lokacijah ustavijo,
- LS ima pravico do nadomestila za financiranje neodvisnih raziskav in svetovanj v času ocenjevanja in potrjevanja potencialne lokacije na njenem območju,
- na stopnji potrjevanja primernosti lokacije ima LS pravico do finančnega nadomestila, če na njenem območju potekajo zahtevne površinske operativne raziskave (vrtnja in jamska dela).

NADOMESTILO ZARADI OMEJENE RABE PROSTORA

Skladno z *Uredbo o merilih za določitev višine nadomestila zaradi omejene rabe prostora na območju jedrskega objekta* (Uradni list RS, št. 134/03) mora upravljavec odlagališča NSRAO plačevati lokalnim skupnostim na območju omejene rabe prostora letno nadomestilo, ki znaša okoli pol milijarde tolarjev oziroma 2.331.180 EUR. 10 % te vrednosti znaša tudi letno nadomestilo za čas od začetka opravljanja terenskih raziskav potencialne lokacije in kasnejše gradnje odlagališča do pričetka obratovanja odlagališča. Za novi jedrski objekt se začne s plačevanjem nadomestila za omejeno rabo prostora v prvem letu po sprejemu programa priprave državnega lokacijskega načrta (DLN) za umestitev jedrskega objekta v prostor, in sicer lokalnim skupnostim, kjer se skladno s programom priprave tega DLN izvajajo zahtevne terenske raziskave z vrtnji in jamskimi deli.